

„Voorwaardelijk“?

(inzake „Amerika“) II, slot

Wat bedoelt men met „voorwaardelijk“? Het zou wel een bewijs van vrijwillige armoede zijn, indien men, om op dit punt klaarheid te krijgen, ging neuzen in woordenboeken, van dezen of genen „litterator“. Men kan beter zoeken in theologische werken uit den schat der vaders, die de belijdenis hebben opgesteld; daar zal men onophoudelijk sprake vinden van „voorwaarden“. De vraag is maar: hoe men dat woord opvat. „Voorwaarde“ („conditio“) kan beteken: regeling, toestand, ordening, inrichting. Het kan ook ettelijke andere betekenissen hebben.

We zullen hier niet repeteeren, wat we al ettelijke malen hebben geschreven, in brochure, artikel, boek. Wie wil, kan in onze geschriften onze meening, bij ons weten door niemand weerlegd, genoegzaam vinden. Voor wat die amerikaansche resolutie-in-concept betreft, zij het onderstaande genoeg:

A. Bedoelt U met „voorwaarde“: iets, dat God binden zou? Dan zeggen wij onvoorwaardelijk: „onvoorwaardelijk zij de leus!“

B. Bedoelt U met „voorwaarde“: iets, waarop God wachten moet, eer Hij verder kan gaan? Dan zeggen wij onvoorwaardelijk: „onvoorwaardelijk zij de leus!“

C. Bedoelt U met „voorwaarde“: iets, dat wij vervullen moeten, om er mee te verdienen? Dan zeggen wij onvoorwaardelijk: „onvoorwaardelijk zij de leus!“

D. Bedoelt U met „voorwaarde“: iets, dat God aan iets anders vastgekoppeld heeft, om ons duidelijk te maken, dat het ééne niet komen kan zonder het andere, en dat wij van het ééne niet kunnen zeker zijn, tenzij meteen van het andere wij verzekerd zijn geworden? Dan zeggen wij onvoorwaardelijk: „voorwaardelijk zij de leus!“

Dat beteekent:

A. God is aan niets gebonden, dan alleen aan zijn eigen vasten wil, zijn eigen vast besluit, zijn eigen eeuwige voornemen. Dat vervult Hij op zijn eigen wijze en tijd; en niets kan Hem daarin hinderen. Hij heeft besloten, besluten, dat alleen de uitverkorenen effectief zullen verkrijgen in den vollen omvang de goederen, die Hij in het verbond der genade heeft toegezegd aan wie in Hem gelooven. Hij heeft bepaalde menschen verkoren tot de zaligheid, en dus tot het geloof, de hoop, de liefde, en wat daar verder volgen kan en moet. Verkiezing is nu eenmaal verkiezing; en ze is vrij. En onveranderlijk. En particulier. God heeft de verkorenen verkoren om te worden getrokken uit den algeheelen dood. Daarom kan Hij aan hen geen voorwaarde stellen, die Hem zouden moeten „bewegen“ om hen te verkiezen, of Hem zouden machtigen daartoe. Want Hij kiest op grond van zijn welbehagen. En van niets anders. En al wat zij ooit zullen „opbrengen“ aan geloof en hoop en liefde, kortom aan goede werken, dat zullen zij pas kunnen opbrengen uit kracht, die Hij zelf hun heeft verleend uit vrije genade, naar zijn eeuwige voornemen.

B. Daarom behoeft God ook nergens op te „wachten“. Hij behoeft op een doode niet te wachten, eer deze „komt“. Want de doode komt niet, tenzij hij van dood levend geworden is. En die levendmaking staat alleen aan God den Heere zelf, die de levendmaker is naar het Hem „eigene“ (proprium) werk. Hij behoeft nergens op te wachten, eer Hij verkiest; want Hij verkiest van eeuwigheid. Hij behoeft nergens op te wachten, eer Hij b.v. kleine kinderen „tot zich neemt“, die vroeg sterven, want Hij zal zelf wel zorgen voor zijn eigen werk, gelijk dat is voorgenomen voor het geval van de in Dordtsche Leerregels I, 17 bedoelde kinderen. Hij behoeft nergens op te wachten bij volwassenen, die Hij geroepen heeft door zijn Woord, want als Hij in hun leven A wil gaan zeggen dan zegt Hij A. En als Hij daarin B wil zeggen, dan doet Hij het, met inachtning alleen van de orde, die Hij zelf stelde voor zijn eigen werk, waarbij de B volgt op de A, in alle gevallen n.l. waarin Hij bepaald heeft, dat er een A moet zijn voor er een B kan worden geschreven. En, behaagt het Hem een B,

tien, op wie de toren in Siloam viel, en doode ze.....“ Dat was nog een heel ander geval, niets te maken hebbende met de nationale crisis. Want dit ongeluk, geschied bij een of ander bouwwerk (misschien herstelwerken aan de waterleiding te Jeruzalem, door Pilatus gefinancierd), is niet aan onrecht van menschen te danken, regelrecht aan Gods bestuur. Waren die achttien soms méér strafschuldig dan alle andere Jeruzalemmers? Houdt toch op met uw maatschap van schifting! Het ligt heel anders. Dat Ik hier sta en onder u predik — dat geeft aan den tijd een ultimatief karakter.

En zóó moet ge uw tijd beproeven!

Groningen.

J. SMELIK.

De Strijdende Kerk, die ons steeds van bevriende zijde welwillend wordt toegezonden, bracht deze dagen een door Ds Buffinga geschreven fabel. Origineel werk is het weliswaar niet. Het is de fabel van Jotham, voor den tegenwoordigen tijd oververteld door Ds N. Buffinga. En daar een fabel een „kort morali-seerend verhaal uit het natuurleven“ is „met planten of dieren als handelende personen“ zochten we naar de moraal van het geval. Toen we méenden die gevonden te hebben, dachten we: de litterator Buffinga heeft ditmaal gefabeld oftewel „verzinself opgedischt“. Maar dat zeiden we ditmaal „in ons haasten“. Want toen we het schoone stuk nogmaals hadden doorgenomen bleek ons, dat Ds Buffinga ditmaal toch geen fabeltje verteld had, maar al fabuleerend een getrouw verhaal gedaan had van de jongste kerkgeschiedenis.

Hier volgt eerst de fabel:

DE BOMEN DIE EEN KONING ZOCHTEN.

Er was een tijd, waarin er wanorde heerste onder de bomen en ieder van hen deed wat goed was in eigen ogen. Er ontstond onrust. De leerstellingen, die zolang onder hen hadden gegolden, vonden geen algemene instemming meer. Almeer werd de behoefte aan éénhoofdige leiding gevoeld. Ze besloten een Koning te zoeken.

De benoemde Deputaten gingen het eerst een bezoek afsteken bij de oliftoom.

Hij ontving hen op hoffelijke wijze, zoals het een ridder onder de bomen van het bos betaamde. Op hooffse wijze, met ironische tinteling in de ogen, legde hij hun uit, waarom hij niet aan hun verzoek kon voldoen. Hij stemde hun toe, dat hij een vorstelijke school had doorlopen, waar hij de lessen had genoten van een Bomenkoning jure suo, maar die in zijn colleges het stelsel voordroeg, dat het bomenvolk geen gekroonde Koning moest hebben, maar een Democratie moest blijven. Neen, hun verzoek moest hij afwijzen. Voorzitter zijn van een ridderhof, dat zou gaan, maar geen Konink. „Zoude ik mijn vettigheid verlaten, die God en mensen in mij prijzen, en zoude ik henengaan om te zweven over de bomen?“

De afgezanten hielden raad en besloten tot de volgende afsteken bij de oliftoom.

Met alle vriendelijkheid werden zij begroet. Maar de grote Fflits onder de bomen, moest hen teleurstellen. Hij ook stond op het standpunt van zijn wijze Leermeeester. Geen éénhoofdige bestuur. Een regeringswijze naar de eisen van de democratische tijd. Bovendien, hij had ook een persoonlijke reden voor hun aanzoek te weigeren. Hij maakte wel eens een vergissing en dat mag een Koning niet doen. Hoewel ook die niets menselijks vreemd is, moet hij zich door scholing zo getraind hebben, dat hij aan het maken van vergissingen ontkomen is. Neen, bij mij kunt gij niet terecht. „Zoude ik mijn zoetigheid en mijn goede vrucht verlaten om te zweven over de bomen?“

De Deputaten richtten zich tot de wijnstok: Kom, wees gij Koning over ons. Hij geeft hun hartelijk gehoor. Maar hun verzoek kan hij al evenmin inwilligen. Hij heeft gezeten aan de voeten van dezelfde Leermeeester als de vorigen, die hem de ogen er voor opende, dat hij schatten van wijsheid bij Calvinus kon ontdekken. Geen Vorst over de bomen. Natuurlijk geen wildgroei van het bos. Geen vermenging met ander gewas. De nodige bedijking en inperking. Maar alles naar orde-lijke regel op democratische wijze. „Zoude ik mijn most verlaten, die God en mensen vrolijk maakt, en zoude ik henengaan om te zweven over de bomen?“

Toen kwam er verschil onder de legaten der bomen. Ze konden het niet eens worden over de vraag, tot wie ze zich nu moesten begeven. Hun wegen gingen uiteen. Maar een deel wist het wel.

Toen zeiden al deze bomen tot de doornenbos: „Kom gij, wees Koning over ons“.

De ontvangst was allerbeminnelijkst en het antwoord

een C, een D, een Z te schrijven langs nog een anderen weg, dan doet Hij dat, waar Hij wil; we denken b.v. aan krankzinnigen, die in Hem niet ordinaarlijk kunnen gelooven of belijden, en die Hij toch, zoover het Hem belieft, zal brengen in de zaligheid.

C. En wijl alles om niet geschiedt, is er geen sprake van verdienen. In het paradijs niet. Daarna nog minder; indien men tenminste zou willen spreken van een „meer“ of „minder“ (wat eigenlijk dwaasheid is in dit verband: verdienen is principieel uitgesloten, ook bij Adam, den recht-voor-God staanden paradijsbewoner. Geloof is daarom geen verdienste, en geloof is geen grond der zaligheid, evenmin als de bekeering.

D. Maar nu het fijne puntje: God geeft ons wel BELOFTEN maar geen VOORSPPELLINGEN. Hij zegt dus niet tot N.N.: gij zult eenmaal in den hemel komen, en tot een anderen N.N.: gij blijft er eeuwig buiten.

Daarom geeft Hij een belofte, met een bevel, zoals de Dordtsche Leerregels zeggen: de belofte komt met bevel van geloof en bekeering. En dus zegt Hij bij den doop: wie in Mij gelooft, zal niet beschaamd worden; die Mij eeren, zal Ik eeren; den oprechte gaat het licht op in de duisternis; die Mij vroeg zoeken zullen Mij vinden.

En wie dat nu remonstrantsch wil noemen, die leest m.i. den bijbel niet goed, waarmee toch de remonstranten zijn verslagen.

En nu de slotsom: waarom zou men toch zulke ter-

niet onbevredigend. Ik voel voor het absolutistisch Koningschap. Met al die Democratie is het niets gedaan! Maar bedenkt het wel: het absolutistische Koningschap stelt zijn eisen, volstrekte gehoorzaamheid en volzaamheid. L'etat c'est moi. „Indien gij mij in der waarheid tot een Koning over u zalf, zo komt, vertrouwt u onder mijn schaduw, maar indien niet, zo ga vuur uit de doornenbos en vertere de cederen des Libanons“.

N. BUFFINGA.

En nu de moraal:

In de dertiger jaren ontstond in de Gereformeerde Kerken onrust. Vanwege „nieuwe“ leeringen, die afweken van de „gangbare meeningen“. De verontrusten vonden, dat er wat gebeuren moest. En wendden zich tot Prof. Dr J. Ridderbos. Maar deze — hoewel van oordeel, dat er inderdaad iets gedaan moest worden — dankte voor de eer het zaakje alleen op te knappen. Toen heeft men den „grooten Frits“, zijnde Prof. Dr F. W. Grosheide, in den arm genomen. Maar ook deze voelde er weinig voor. Vervolgens poogde men Prof. Dr K. Dijk voor 't karretje te spannen. Maar ook deze waagde het er niet op; hij had al sedert zijn studententijd reeds niet van gehouden alléén te staan.....

Goede raad was duur.

Maar hij werd gevonden.

„Deputaten“ — het is ook uit uitlatingen (zwart op wit) van Prof. Dr G. M. den Hartogh bekend — hebben zich na alle mislukkingen om te komen tot een éénhoofdig bewind zich ten slotte gewend tot een veelhoofdige gezelschap: de synode. Die trapt er in. Die bleek voor een absolutistisch koningschap te gevoelen. En zij hield woord. Want toen er waren die haar absolutistisch koningschap niet aanvaardden, ging vuur van den „doornenbosch“ uit, dat „cederen van den Libanon“ heeft verteerd.

Ge begrijpt: dat laatste hadden we zo niet met toepassing op onszelf durven zeggen. Maar de vergelijking is van Ds N. Buffinga.

Dat is wel een veranderde man.

Er kan toch in zes jaren heel wat gebeuren.

Want ter Particuliere Synode van Zuid-Holland ten Zuiden anno 1944 sprak Ds N. Buffinga nog anders. Toen daar gesproken werd over de opheffing van de schorsing van Dr K. Schilder, heeft Ds Buffinga eens uit de doekjes gedaan, waarom er wel vuur moest uitgaan van den synodalen doornenbosch.

Want — zoo doceerde Ds N. Buffinga — het kon zoo niet langer. „De Reformatie“ was zulk een zielenbedervend blad, dat hij het gevaarlijk achtte. Als er onder de huisgenooten van Ds Buffinga jonge menschen waren, die zich voorbereiden voor de openbare geloofsbelijdenis sloot hij het blad weg. — Als de eerste Avondmaalsgang achter den rug was, was het gif zeker niet zoo schadelijk meer, dachten we zoo toen we de uiterst beschaafde toespraak van het moderamenlid Buffinga hoorden. Ds Meyster, praeses der vergadering, zat er instemmend bij te knikken. Of hij aan zijn eigen meditaties in „De Reformatie“ dacht, weten we niet. Maar hoe het zij, Ds Buffinga vond het blad zielsbedervend. Vooral zoo in den stillen tijd, die volgens hem aan het afleggen van de belijdenis vooraf moet gaan.....

En nu dit loffelijk getuigenis!

Cederboomen.....

Ds Toornvliet heeft bepaald geslapen, toen hij dit schoone stukske doorzond naar de drukkerij.

D. E. C.

men vastleggen, waar geen mensch iets aan heeft? Heel de passage over „onvoorwaardelijk“ wordt ingeleid (zie begin van C) met de opmerking:

a) het geloof is geen voorafgaande vordering;

b) het geloof is geen voorwaarde tot de zaligheid, geen voorafgaande voorwaarde.

Maar daar zijn we het allemaal mee eens. Tenminste, als wij het goed begrijpen. Er staat immers: het geloof is geen voorafgaande vordering, MAAR een gave Gods. Elke betekenis, in het woord „voorwaarde“ gelegd, in dien zin, dat ermee bedoeld zou zijn: het is niet GEGEVEN, maar het komt van ons zelf, wordt door ons allen hartgrondig verworpen! Hoe kan men het anders denken? Waarom zouden wij dan dat woord: voorafgaande VORDERING accepteren? Alsof het geloof een EISCH was, waarvan de vervulling moest voorafgaan aan Gods BESLUIT? Of zelfs maar aan Gods GEHANDHAAFD, of NADER of VOLGEND besluit om ons zalig te maken? Dát is allemaal remonstrantsche dwaasheid waarmee wij in Nederland geen zier te maken willen hebben.

Maar we zeggen hier wel, geleerd door al die interpretatie-narigheid: waarom spreekt men niet duidelijker? Het geloof geen voorafgaande vordering? NEEN, indien bedoeld wordt: zoiets als wanneer ik zeg: het werk van den daglooner moet VOORAFGAAN, eer zijn patroon hem het loon uitkeert. En wederom: NEEN, indien bedoeld wordt: zoo iets als: het meisje moet eerst den jongeman

behaagd hebben, eer hij haar ten huwelijk vraagt. Het geloof gaat niet vooraf aan het **BESLUIT** van God aangaande onze zaligheid. Noch aan Gods **ROEPING**. Natuurlijk niet. Maar het gaat **WEL** vooraf aan onze **BEREIKING** van de volle zaligheid. Want het gaat zelfs vooraf aan onze wedergeboorte volgens art. 24 der belijdenis. De A gaat niet vooraf aan de B in het Besluit om een alfabet te ontwerpen. Maar **WEL** in het leven van degenen, die de Heere naar den gewonen regel tot de zaligheid zal leiden.

Me dunkt, collega Hoeksema zal dit alles met ons eens zijn.

Maar daarom doen we ook een beroep op hem. Hij is een knap theoloog, en hij haat tenslotte alle dwaze binding. Laat hem ertoe meewerken, onduidelijke en onzakelijke verklaringen als even zoovele impedimenten op den weg der kerkelijke eenheid te voorkomen. Laat hem niet onze menschen dwingen, nóg weer een kerk te brengen, daar, waar zijn eigen kerken geroepen werden in het wijde Amerika om het volk van God te vergaderen. Er kan nog veel voorkomen worden; en dat zonder dat ook maar iets gedaan wordt om te verhinderen dat het licht der waarheid helder schijnt. Bij óñ h e d e r e verklaringen wordt het klaar schijnen zelf verhinderd. En dat wil coll. Hoeksema zeker niet. Aan termen moeten we alleen hangen als ze poorten zijn waardoor de waarheid naar den inhoud binnenkomen kan.

K. S.
Correspondentie, P. V. G. Uw brief ontvangen; ik ga met U accoord.

•• Dankgebed voor het zwijgen

In „Kerkblad“ (Ned. Herv. Gem. te Dordrecht), 14 Sept., vertelt de hervormde predikant ds Bodaan: „Op 12 Juli riep de scheepsomroep aan boord van de Volendam, het regeringstroepen-en-emigrantschap, de namen om van twee Duitse predikanten en een Portugees predikant, met het verzoek of deze zich wilden vervoegeu in een bepaalde hut. In die hut vonden ze hun Nederlandse collega uit Dordrecht. De drie genodigden wisten niet waarvoor ze geroepen waren. Ik vertelde ze dat ik in plaats van mijn dageluchting op de a.s. Zondagavond (omdat ik zelf op die Zondagmorgen toch een volledige presbiterdienst zou houden), gaarne zou zien dat de heren met mij samen een interkerkelijk en internationaal gebedsuur hielden, met enkele heel korte toespraken daar ingelast. Nu ga ik u hier niet vertellen van de hartroerende dankwoorden die de Duitsers spraken zodra ze begrepen wat ik bedoelde. Deze mannen streden tegen Hitler van 1933 af en hadden beide verschrikkelijke dingen beleefd. Maar ik ga u wel vertellen hoe dat uur verliep op Zondagavond 16 Juli. Een kleine honderd mensen waren bij elkaar gekomen in een der kleinere eetzaalen. Er was aangekondigd dat voor de leden, die alleen Engels (of Amerikaans?) verstonden, alles zou worden vertaald. Dit had ik op het publicatiebord laten zetten. Het resultaat was dat er zeker een vijftiental Amerikanen aanwezig was. Ik opende de zamenkomst en stelde de drie gasten aan de bezoekers voor. Allen spraken min of meer Engels (op twee Duitsers na) dus zongen we uit een Amerikaanse bundel, een soort Johan de Heerboek. Een vijftigtal van die „Hymnals“ behoort tot de uitrusting van de Volendam.

Eerst sprak één der Duitse predikanten van de „Lutherische Kerk“. Toen zongen we, nadat ik zijn woord vertaald had. Daarna sprak de Portugees „Pastor evangelico“ en op mijn verzoek zei hij ook iets in zijn taal en zong een Portugees lied over de Goede Herder. Nadat ook dat getuigenis weer vertaald was sprak de andere Duitser van de „Evangelische Kerk“. Zijn warme toespraakje werd ook eerst in het Engels overgebracht (dat deed hij zelf) en we zongen weer uit het „Hymnal“. Geheel onvoorbereid sprak toen Miss Vunniastingham van Ceylon een woord op mijn verzoek. Zij groette ons van haar kerk de „United Church of India“. Een van haar bekendste predikanten Rev. Niles van Ceylon had ik in Amsterdam horen preken. Zij zegde Psalm 23 in het Hindostani haar moedertaal.

Tot zoover is het verhaal als een zoetvloeiende beek. Maar dan komt er een grimmigheid. Ds Bodaan vervolgt: „Een Gereformeerd ouderling ergens uit midden Amerika vroeg ook iets te mogen zeggen. Dat vond ik natuurlijk goed. Wie schetst aller verbazing toen deze brave man opstond en met een felle gelaatsuitdrukking, zeer streng en nadrukkelijk sprekend, met dreigend opgeheven vinger ging vertellen, dat die eenheid in Christus waar we allemaal van spraken, voor hem helemaal niet vaststond en dat hij ronduit weigerde de sprekers broeders en zusters te noemen!“

Die ouderling, die uit Amerika kwam, en dus geen „extremist“ van „art. 31“, heeft blijkbaar gezegd, wat in de belijdenis van ds Bodaan's preekstoel staat. Maar hij werd als speibrekker en rustverstoorder weggebeden. Want God is gedankt voor 's mans zwijgen. Hoor maar: „Gode zij dank zweeg de man toen ik hem dat zeer dringend verzocht. Gode zij dank óók dat dit incident onze avond niet vergalde“.

Tot zoover ds Bodaan. We zullen zien hoe het met zijn „Gode zij dank“ staat als een oudere of nieuwere modernist vóór en na hem zijn kansel beklimt.

•• René Pache onder de extremisten?

Onze lezers herinneren zich het resolute vonnis van dr H. N. Ridderbos over collega Holwerda. Deze had van „de hoer“ (Openb. 17) geschreven, dat zij, in bepaalde mélange, de „valsche kerk“ was. Dr Ridderbos, op hou-

gen toon, verzekerde, dat die bewering wat anderen noemen: „krampachtig“ was, en dat geen exegeet-van-naam zulke enormiteiten meer geloofde. Extremisten in de buurt!

Nu verscheen onlangs (Juli—Sept. 1950) no. 3, 2e jaargang, van het tijdschrift *Études Évangéliques*. Dat is een driemaandelijks tijdschrift, uitgaande van de Vrije Theologische Faculteit (protestantsch) van Aix-en-Provence, Redactie: de senaat der faculteit, Hoofdredactie: prof. J. Cruveller, Administratie in Marseille. Geen vrijgemaakte affaire alzo. Ook niet extremist: zoo'n vrije theol. faculteit heeft wel eens b.v. dr H. H. Kuyper gepromoveerd honoris causa en dat niet eens door een „kopschool“. „Sectarisch“ dan misschien? Och neen, althans niet in den zin van dr Ridderbos, want de aflevering gaat van a tot z over de oecumenische beweging—ze is voorgescreven door den docteur en droit René Pache. Nog wel een jurist dus. Hij weet alles af van wereldraden en zoo. En hij rekent zelfs Barth en Brunner tot de gereformeerden. Wat niet best is, maar in elk geval sterk bewijs van het incapabel-zijn voor het vrijgemaakt-wezen.

Deze dr René Pache wijst nu een apart hoofdstuk aan 't onderwerp: Op marsch naar de super-kerk. Onderverdeeld in 8 paragrafen. De laatste paragraaf draagt tot opschrift: „Op weg naar het Babylon van Openb. 17“. De schrijver citeert daar dr Barnhouse, geciteerd op zijn beurt in een publicatie van den engelschen Council of the Union des Églises Évangéliques Indépendantes. Barnhouse herinnert aan de vele protestanten, die in de toekomst een afvallig religieus „systeem“ tegemoet zien, dat zal beweren de bruid van Christus te wezen. Vele geloovigen gelooven, dat zoodanig „systeem“ in de Openbaring van Johannes geteekend is onder den naam van de „grootte hoer“, Openbaring 17. Zij draagt op haar voorhoofd den naam van het grootte Babylon. Alford verwijst daarvoor naar de profeten. De reformators dachten daarbij aan Rome, maar eenige nieuwere commentaren (quelques commentateurs plus récents) zien in deze afvallige kerk liever een illustratie dan een vervulling der desbetreffende profetie, en gelooven dus, dat men nog staat vóór de complete ver-

De kwestie van het evangelisten-ambt (III)

E. Tenslotte is er bij Matth. 28:19 nog een punt van belang in dit verband voor ons overgebleven, welk punt door de deputatenmeerderheid niet is aangeroerd, doch in de minderheidsnota zakelijk wel besproken wordt. Ds v. d. Waal wijst er onderscheiden keeren op, dat bijv. Filippus als „evangelist“ niet werkte onder „de heidenen“, doch onder de Samaritanen, die besnijdenis en wet onderhielden (bl. 15), en Paulus en z'n helpers ook en eerst onder de Joden hebben gearbeid aan „de vrijmaking“ om hen — gelijk Calvijn wel zegt — „van Mozes tot Christus over te brengen“ (bl. 17).

Met andere woorden: wil de minderheid hier een onderscheiding maken tusschen Joden en heidenen in dezen zin, dat de arbeid van de apostelen en hun helpers onder de Joden (en Samaritanen) niet als „zendingsarbeid“ tot de opdracht van de apostelen, in Matth. 28:19 genoemd, behoort? Mogen we op grond van de Schrift dus onderscheiden tusschen „vrijmakingsarbeid“ onder de Joden (en eventueel Samaritanen) en het „zendingswerk“ onder de heidenen? Niemand zal willen ontkennen, dat er verschil is! Dat bewijzen teksten als Hand. 17:2; 18:28 enerzijds (aan de Joden bewijzen uit de Schriften, dat Jezus de Christus is) en Hand. 14:15 v.v.; 17:21 v.v. aan den anderen kant (prediking tot de heidenen, waarbij niet van de Schrift van het Oude Testament als bekend kan worden uitgegaan) wel voldoende. Doch de vraag is, of de arbeid onder de Joden en die onder de heidenen door de Schrift niet onder één noemer worden gebracht, zoodat alleen de laatstgenoemde „zendingswerk“ kan worden genoemd. Zoo is het, dunkt ons, precies en scherp gesteld.

Nu denkt men bij „alle volken“ in Matth. 28 vs 19 meestal alleen aan de heidenen met uitsluiting van de Joden; dat is althans bij velen „de gangbare“ uitlegging. Doch wij meenen ten onrechte. En dat blijkt als wij hier naast Matth. 28:19 lezen Marcus 16 vs 15 en vooral Lucas 24:47. Marcus 16:15 spreekt over de verkondiging van het Evangelie „aan alle creaturen“ (St. Vert.; schepselen), „aan de gansche schepping“ (Vert. Bijbelgen.), Grieksch: „pasei tei ktisi“. Dat klinkt nogal: niemand uitgezonderd! Doch Lucas 24:47 is beslissend te achten. Daar heet het: „aan alle volken (panta ta ethnè); precies dezelfde Griekse woorden als in Matth. 28:19!“, te beginnen bij Jeruzalem“ (Vert. Bijbelgen.). Dus de Joden begrepen in „al de volken“! De Joden worden dus ook een „ethnos“ geheeten, wat meer voorkomt, bijv. Lukas 7:5; 23:2; Hand. 10:22; 24:3, 10, 17; 26:4; 28 vs 19; Joh. 11:48, 51, 52; 18:35. Zie de woordenboeken op het Nieuwe Testament (zoo Baljon, Cremer-Kögel, Kittel).

Zoodat hier de Joden en de heidenen onder één noemer gebracht worden, als elk voor zich en samen tegenover de christenen, de christelijke kerk, staande, en zoo kan de tweeledige arbeid onder den éénen noemer „zending“ worden samengevat. En Hand. 1, weer den gang nemend: Jeruzalem—Judea—Samarita—tot de einden der aarde, vat dien tweeledige n arbeid, óf, Samaritanen apart geteld, wel-

werkelijk der profetie. Zij zien het zóó: er komt een vorm van kerkelijke organisatie, die dezelfde mélange (vermenging) van waarheid en leugen zal vertoonen als Rome, doch dan universeel. Rome doet er in mee, zoo het al niet de baas erin speelt. Eén-wereld-en-één-kerk dus! Onder het schild der valsche bruid — men moet zich ervan afscheiden, Openb. 18:4. En nu zijn vele engelschen van oordeel, dat we al aardig op weg zijn naar die valsche-eenheds-kerk. (The World Council of Churches, p. 6—7). — Even verder: de religieuze wereld zal haar zichtbare eenheid zoeken tegelijk met de politieke; het dubbele Babel, onder het ééne schild van valschen profet en antichrist. De apostatische kerkeenheden waait. —

Conclusie: óf dr H. N. Ridderbos kende deze exegeten niet, óf hij kent ze wel. In dat geval heeft hij ook hén gewegewoven: exegeten-zonder-naam.

Maar hij heeft dienaangaande nog niets bewezen. K. S.

•• Proceskosten studentencorps

We hebben — naast de in ons nr. van 14 Oct. vermelde bijdragen voor het vaandel — ook de opbrengst van de tweede reeks der bijdragen voor proceskosten aan den penningmeester van ons Studentencorps overgedragen, en beginnen dus nu vroolijk aan een derde.

De eerste bijdrage werd me ter hand gesteld in de consistoriekamer van Leeuwarden door een kerke-raadslid; ten bedrage van f 2.50. De tweede daarna op een avondbezoek door br. H. ten bedrage van f 3.—.

Verder kwam binnen van C. C. de V. te N. f 5.—; W. J. H. te H. f 5.—; door ds J. de W. te R. van M. Z. te R. f 1.—; van de Geref. Kerk van Uithuizermeeden f 2.65; S. P. te L. f 2.50.

Samen f 91.75 voor de derde reeks. Dank aan allen, die blijven denken aan onze studenten.

We blijven er blij mee. En we zijn nog niet klaar.

Op girobiljet aantekenen: proceskosten studentencorps.

Mijn gironummer is 127278. K. SCHILDER.

ZENDING EN EVANGELISATIE

licht drieledig te noemen, samen onder het: getuigen (vers 8).

Vandaar dat inzake het werk van de apostelen en hun helpers wel onderscheiden mag worden tusschen den arbeid onder Israël, Samaritanen en heidenen, doch het is alles samen het „tot discipel maken“ (Matth. 28:19), „getuigen“ (Hand. 1:8), want allen zijn buiten de christelijke kerk, de ware kerk. De minderheidsnota mag derhalve op deze onderscheiding niet al te zwaar accent leggen!

F. We vatten het gevondene in Matth. 28:19, 20, voorzoover het ons onderhavig onderwerp raakt, aldus samen:

1. de ten hemel varende Heere Christus draagt aan Zijn discipelen, aan het reeds bestaande apostolische ambt (alleen de elf apostelen waren aanwezig, Matth. 28:16) op „alle volken“ (Joden, Samaritanen en heidenen; Matth. 28:19, Lucas 24:47; Hand. 1:18) tot Zijn discipelen te maken, die gelooven te doopen en hente leeren onderhouden al Christus' geboden;

2. deze opdracht blijft voor de kerk van Christus van kracht al de eeuwen door, totdat aan alle volken tot de einden der werkelijke aarde het Evangelie is gepredikt en daarna zal het einde zijn (Matth. 24:14); daartoe zal Christus met Zijn kerk zijn, haar schenkende de daarvoor noodige organen, instrumenten, ambten en gaven;

3. noch in Matth. 28:19, noch in Marcus 16:15, noch in Lucas 24:47, noch in Hand. 1:8 wordt ons meegedeeld door welk ambt die opdracht zal worden vervuld, als het apostolische ambt is „weggevalen“, zoodat daarover de overige openbaring der Schrift, met name in Handelingen en de Brieven nader licht zal verschaffen. Zoodat Matth. 28:19, 20a en de parallelle plaatsen, welke de „zendingsopdracht“ meedeelen, niet vermelden, of de tweeledige taak van „vermeerdering“ en „bewaring“ der kerk, door één ambt of door meerdere onderscheiden ambten zal worden uitgericht.

J. FRANCKE.

Aangaande mij en mijn huis

„Zijt daders des Woords“.

Eén van de belangrijke dingen, die een vader zijn kinderen zal hebben „in te scherpen“ — we zagen het een vorigen keer — is hetgeen Salomo zijn zoon leerde: „Vereer den Heere van de eersteelingen uwer inkomsten!“

Alléén maar, hijzelf zal dan ook dit Woord des Heeren in toepassing hebben te brengen, en zoo zijn een dader des Woords.

Omgekeerd: als de vader zelf weigert aan den Heere het eerste en beste te geven, zal hem de vrijmoedigheid, dien eisch aan zijn kind voor te houden, gaan ontbreken; ja zal het noodzakelijke daarvan hem steeds minder op het hart gaan wegen; met het gevolg, dat zijn kinderen straks het leven ingaan, zelf een gezin vormen, zelf een zaak stichten, zonder dat deze goddelijke eisch hun in de ziel gebrand staat.

Dan kan... kunnen cor... en dat nog... beuren, dat... meentehuize... ook de tocht... bevestigd w... aanrichten... daarvan een... alles even... alleen toe... collecte we... van f 25.

Zeker... Heeren ge... eerstelingen... ervan terec...

Voor alle... de Heere... om Zijn de... werd Hij... gescheept... Zoo werd... van hun ni... en beste; d... den Heere... bruidspaar... van en nie... willen en k... doen!

Nog altj... woonte ha... verliet, o... bij het afs... raad (hoev... meegaf: „... plaats, var... gen te gev... Hem zijn!“

Hoe vele... het niet; ...

Hoe vele... goeden ras... samen dez...

Toelich

(Inleiden... van de... 19

Mede n... oproep, d... ik U een... heid hier... gen, zijt... gen van... Verband... wijze, ove... danig eri... vraagstuk... de Belijde... bezieu. In... lijk doen... als Geref... len op de... mulleren... de Gener... jaren. Tr... daarbij u... Hoewel... stellen, d... een comm... de tank, ... ten, zoow... ervan bet... op grond... de bespre... over deze... merken.

Zoals... eerste e... gend ges... vragen, ... naar het... nemers, ... geschonk... opzet is... de Nieuw... ik vernat... beide da... een corru... Wij betru... ren, dat... wisseling... Ook doo... deze uitg... schapen, ... wij ons... dus in g... te volger... Om m...